

Full diocesà

4 de juny del 2023

p6 i p7 —Entrevista a Joan Arimany, expert en devoció popular

p8 —Avui jornada de pregària per la vida contemplativa

«Territori Oliba», una gran oferta cultural

«Territori Oliba», l'agenda d'activitats de descoberta i coneixement del paisatge impulsada per l'agrupació de monuments Cases d'Oliba i pel projecte de senderisme i turisme Camí Oliba, arriba a la seva segona edició. La programació cultural del 2023 torna a expandir-se arreu del territori marcat per la petjada de l'abat i bisbe Oliba, prenent enguany com a eix temàtic el món de les bèsties, coincidint així amb l'exposició temporal que es pot veure al Museu Episcopal de Vic.

L'objectiu és vertebrar una oferta atractiva, amb actes per a tots els públics, en aquests espais patrimonials d'origen

medieval, tots ells considerats Béns Culturals d'Interès Nacional. A més de les visites amb la fauna i els éssers mitològics com a protagonistes, la programació inclou activitats temàtiques, caminades, concerts i tallers.

Així, la Seu de Manresa (Bages) farà una recerca d'animals que es poden veure representants en diferents punts de la basílica (3 de juny), el monestir de l'Estany (Moianès) oferirà fins al setembre cinc visites per a explicar la presència de bèsties i la seva simbologia en el seu claustre romànic (17 de juny, 15 de juliol, 19 d'agost i 16 de setembre). (Continua a la pàgina 4.)

«Jo soc el Senyor, Déu compassiu i benigne, lent per al càstig, fidel en l'amor»

Santíssima Trinitat / Cicle A

Lectura del llibre de l'Èxode

En aquells dies, Moisès es llevà a la matinada i pujà a la muntanya del Sinaí, tal com el Senyor li havia manat. Portava a les mans les dues tauletes de pedra. El Senyor baixà enmig del núvol i proclamà el seu nom. Moisès s'estigué allà amb ell. Llavors el Senyor passà davant d'ell tot cridant: «Jo sóc el Senyor, Déu compassiu i benigne, lent per al càstig, fidel en l'amor.» Moisès es prosternà tot seguit, l'adorà amb el front fins a terra, i digué: «Senyor, si m'heu concedit el vostre favor, vingueu vós mateix a acompanyar-nos. És veritat que és un poble rebel al jou, però vós ens perdonareu les culpes i els pecats, i fareu de nosaltres la vostra heretat.»

(34,4b-6.8-9)

Salm responsorial

Glòria i lloança per sempre.

[3]

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Corint

Germans, estigueu contents, refermeu-vos, animeu-vos, viviu en pau i ben avinguts, i el Déu de l'amor i de la pau serà amb vosaltres. Saludeu-vos els uns als altres amb el bes de pau. Us saluda tot el poble sant.

Que la gràcia de Jesucrist, el Senyor, l'amor de Déu i el do de l'Esperit Sant siguin amb tots vosaltres.

(13,11-13)

Lectura de l'evangelí segons sant Joan

Déu estima tant el món, que ha donat el seu fill únic, perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna. Déu envià el seu Fill al món no perquè el condemnés, sinó per salvar el món gràcies a ell.

Els qui creuen en ell, no seran condemnats. Els qui no creuen, ja han estat condemnats, per no haver cregut en el nom del Fill únic de Déu.

(3,16-18)

«Déu estima tant el món, que ha donat el seu fill únic, perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna. Déu envià el seu Fill al món no perquè el condemnés, sinó per salvar el món gràcies a ell»

Déu trinitari

Carles Riera i Fonts, *pvrre*.

La Trinitat és un misteri d'amor: Déu-Pare, font de vida; Déu-Fill, font de salvació; Déu-Esperit, font de comunió.

La voluntat de Jesús és que no es perdi ningú, que tothom arribi a conèixer el Pare gràcies a l'Esperit —el Paràclit o Consolador.

Déu és font de vida, perquè hem estat fets a imatge i semblança seva. Jesús és font de salvació, perquè ens ha abraçat, com a germans, des de l'arbre de la creu. L'Esperit és font de comunió i de comunitat, perquè som temple seu, perquè habita dins nostre i crea sentiment d'avinença.

El Déu trinitari actua en la creació —en nosaltres—, té un tracte amorós amb el complex món nostre i percebem el seu pas per la història. Amagat dins el nostre pensament, anem descobrint la seva acció. Els cristians som cridats a viure l'alegria que neix de la pau interior —com aquella música suau que prepara serenament el nostre esperit.

Ara bé, la fe trinitària —aquell Amor que és digne de fe— demana un compromís de part nostra, valent i delicat alhora, proveït de convicció més no pas revestit d'ingenuïtat, a fi que, col·laborant en l'obra de creació del nostre Déu, anem cercant humilment la veritat. Una veritat que anhelem i que demanem en moments de pregària i de recolliment. («El coneixement que ens ve de l'interior és l'únic veritable», deia Sòcrates.)

La gràcia, l'amor i la comunió del Déu trinitari encaminen els nostres passos a testimoniar-lo —joiosament!— de paraula i d'obra.

Agenda

Lit. hores: Setmana I

5 dilluns

—Sant Bonifaci, bisbe i mr.
Tb 1,1a.2;2,1-9/Salm 111/Mc 12,1-12

6 dimarts

—Sant Marcel·lí Champagnat, fund.
—Sant Norbert, fund.
Tb 2,10-23/Salm 111/Mc 12,13-17

7 dimecres

—Sant Vistremund, mr.
Tb 3,1-11.24-25/Salm 24/Mc 12,18-27

8 dijous

—Santa Cal·líope, mr.
Tb 6,10-11;7,1.9-17;8,4-9a/Salm 127/Mc 12,28b-34

9 divendres

—Sant Efrem, diaca i dr.
—Sant Ricard d'Andria.
Beata Diana d'Amsaló
Tb 11,5-17/Salm 145/Mc 12,35-37

10 dissabte

—Sant Maurici, abat
Tb 12,1.5-15.20/Tb 13/Mc 12,38-44

11 El Cos i la Sang de Crist / Cicle A

Dia i col·lecta de la Caritat
—Sant Bernabé, apòstol
Dt 8,2-3.14b-16a/Salm 147/1C 10,16-17/Jo 6,51-58

La imatge

El Misteri de Déu —en majúscula— és Déu mateix i la seva obra. Els poetes i els artistes troben llenguatges per a poder-ne parlar; també els creients. Jesús, una única Persona, té tanmateix dues naturaleses: la divina des de l'eternitat i la humana des de l'Encarnació.

El Pare i l'Esperit donen testimoni que és el Fill de Déu. En presentar-se com a home té una Família, com tots els nascuts.

Doble Trinitat (1681-82). Murillo

La programació cobrirà molts altres temes

(Prové de la pàgina 1.)

La catedral de Vic també mostrarà el bestiar que té representat en diferents dependències (30 de setembre) i el monestir de Ripoll explicarà els centaures, dracs, sirenes, lleons... que es poden veure a les seves parets (6 de desembre i 9 de desembre).

Més enllà de les activitats relacionades amb les bèsties, la programació del «Territori Oliba» cobrirà molts altres temes. El Camí Oliba proposa dues caminades per dos dels seus trams. La primera anirà de Cantonigròs a Tavertet (10 de juny) i la segona de Sant Pau de Segúries a Camprodon (12 de novembre). La Seu de Manresa programa aquest juliol una nova edició de les visites vespertines «Capvespres a la Seu de Manresa» (6,14,20 i 28 de juliol). El monestir de l'Estany torna a oferir aquest estiu tres visites per a conèixer les històries del seu claustre sota la llum d'una espelma (28 de juliol, 26 d'agost

i 23 de setembre). El monestir de Sant Pere de Casserres ha previst dues activitats musicals, com són els concerts d'òpera «La mort és vida» (17 de setembre) i l'actuació d'Ora Ensemble amb «The rest silence» (5 de novembre). La catedral de Vic oferirà un taller familiar per a aprendre a fer caplletres, la lletra majúscula inicial del primer mot d'un text, llibre, capítol o paràgraf (7 d'octubre), com també una visita, organitzada conjuntament amb Catalunya Sacra, al restaurat claustre gòtic (23 de setembre). El monestir de Santa Maria de Ripoll proposa una visita per a informar-se sobre el bandolerisme i les lluites pel poder (26 de juliol) i el monestir de Sant Joan de les Abadesses programa un concert musical a benefici de Càritas (data a determinar). Cases d'Oliba és una proposta cultural del bisbat de Vic per a posar en valor el seu patrimoni cultural.

Més informació: <https://www.casesdoliba.cat/>

Plenari de la Delegació de Catequesi

El dissabte dia 13 de maig el senyor bisbe va presidir el consell plenari de la Delegació de Catequesi al santuari de la Salut de Viladordis, on es reflexionà sobre la catequesi en el marc del Sínode Diocesà. Els membres del ple van valorar el curs catequètic i la Jornada Diocesana i es tractà sobre la situació de la catequesi en els nostres arxiprestats. La reunió va acabar preparant el calendari del curs vinent i acomiadant amb agraïment la Montserrat Font, representant del Ter-Collsabra.

La Seu de Manresa acull la Jornada de Primavera de l'Institut Superior de Ciències Religioses: «La mort i el més enllà»

Un programa configurat amb personalitats de renom i formades dins l'àmbit de la filosofia i el saber

La Jornada de primavera de l'ISCRVic d'enguany tractarà sobre «La mort i el més enllà» i se celebrarà el divendres 16 de juny a la Sala Gòtica de la Seu de Manresa. El simposi constarà de quatre ponències, que abordaran el tema de la mort des de diversos autors i perspectives. Les ponències es duran a terme al llarg del matí, de les 10 a les 12h, i a la tarda, de les 15,30 a les 17,30. El simposi serà presidit pel Dr. Joan Torra, degà de la Facultat de Teologia de Catalunya i professor de l'ISCRVic.

Programa:

El programa de la jornada consta d'intervencions com «La mort i el més enllà en Agustí d'Hipona», a càrrec del Dr. Abel Miró, professor i secretari acadèmic de l'ISCRVic i la Universitat de Barcelona; «La mort i el més enllà en sant Tomàs», a càrrec del Dr. Ignacio Guiu, professor titular de metafísica de la Universitat de Barcelona; «Mort i resurrecció

en Guillem d'Ockham i Francisco Suárez», a càrrec del Dr. Andreu Grau, professor de filosofia medieval al Departament de Filosofia de la Universitat de Barcelona; «La mort i el més enllà en Jaume Balmes», a càrrec del Dr. Miguel Candel, professor de filosofia antiga i medieval a la Universitat de Barcelona. El final de la jornada consistirà en un espai de reflexió i de les conclusions extretes de les ponències i compartides amb tots els assistents.

El simposi és organitzat per l'ISCRVic en col·laboració amb la Secció de Filosofia Medieval de la Societat Catalana de Filosofia i dins el marc del VI Congrés Català de Filosofia i tindrà lloc a Manresa els dies 15, 16 i 17 de juny.

Informació i inscripcions:

per correu electrònic a secretaria@iscrvic.org o trucant al 938 861 555.

«La devoció popular és hereva d'uns creients sense coneixements acadèmics però sobrers en experiència vital»

Entrevista a Joan Arimany, expert en religiositat popular

Joan Arimany i Juventeny (Manlleu, 1966) és gestor cultural especialitzat en religiositat popular. Autor de diversos llibres i reportatges sobre devocions populars, ermites i santuaris a Catalunya, i de sants històrics i tradicionals catalans. Ha estat comissari de diverses exposicions sobre diferents aspectes de la devoció popular i és col·laborador habitual de moltes publicacions. Des de setembre del 2020 dirigeix la revista digital *Reliquiae sanctorum in Catalonia*, de la qual ja han aparegut disset números, dedicada a les relíquies de sants venerades històricament i actualment en els territoris de parla catalana. La subscripció és gratuïta i es pot fer a www.joanarimanyjuventeny.cat

Catalunya és terra de sants?

I tant. Aquesta condició la mereix des de diferents perspectives: per la seva intensa devoció, moltes vegades vehi-

culada per una rica producció artística; per la riquesa de la religiositat popular, que ha confeccionat relats hagiogràfics exemplificadors per als bons cristians, i, evidentment, perquè ha estat pàtria i lloc de pas de sants i santes d'important rellevància històrica, que han fet grans aportacions a l'Església i a la societat. En aquest darrer aspecte, han plantat moltes llavors de les quals encara gaudim els fruits en forma d'institucions educatives i d'ajuda a gent necessitada.

De la devoció popular, què és el que més t'agrada o en destacaries?

La devoció popular és hereva d'un poble creient que, dècades enrere, estava mancada de coneixements acadèmics però era sobrera en experiència vital. La transparència, fins i tot la innocència, amb què ens han transmès les seves creences són un enorme con-

trapunt a la complexitat social d'ara. Aquesta aparent distància amb el present, afegida a la possibilitat d'observació des de diverses perspectives, és un al·licient que m'anima a prosseguir l'estudi d'aquest ric àmbit religiós i sociocultural.

Les capelles de la visita domicil·lària estan en perill de desaparició

Fa molts anys que vas començar amb l'estudi i divulgació de les capelletes de visita domiciliària. Encara n'existeixen?

Les capelletes de visita domiciliària encara existeixen o, més aviat, subsisteixen. La progressiva desaparició del veïnatge solidari, de la xarxa interpersonal més propera físicament (que a vegades no és la familiar) i els sobtats trencaments de la vida quotidiana (com la pandèmia del covid) suposen una gran distorsió i, ocasionalment, una frenada en sec. Aquest format de devoció és segurament dels més dèbils i amb major perill de desaparició.

Pel que fa a les capelletes de carrer, més enllà d'una decoració urbana, sabem actualment reconèixer a quin sant es refereixen o quina funció tenen?

La presència d'una imatge escultòrica o pictòrica en un edifici de titularitat privada és un clar indicatiu de la reverència —a un sant, santa o advocació mariana— per part dels propietaris de l'immoble o dels devots de l'entorn urbà. En aquest cas, si subsisteix en la memòria la raó del seu origen, són un símbol d'identitat comunitària que s'aprecia i que s'honora amb una festa anual.

»Si la personalitat de la figura representada té uns atributs específics però no compta amb un col·lectiu fidel al seu voltant, poden aparèixer reivindicacions puntuals de la seva intervenció en moments de dificultat: sant Ramon Nonat quan hi ha un part pròxim en la família, sant Roc o sant Sebastià en cas de malaltia vírica... Les recents adversitats, com la pandèmia o la sequera, demostren que, creient o no, la societat adreça la mirada cap a les figures que encarnen la transcendència.

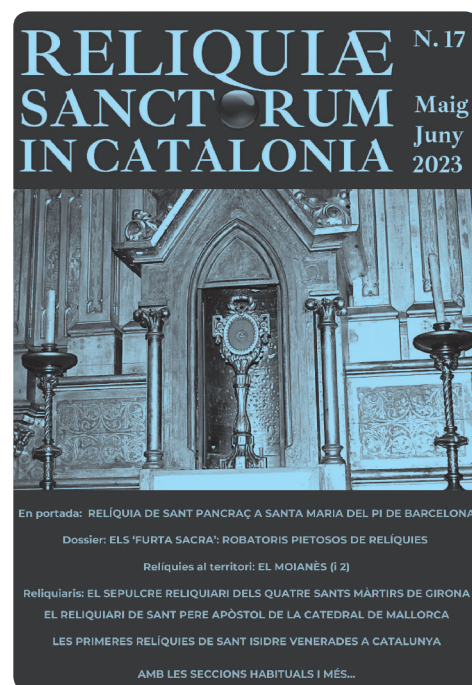
Com va néixer la idea de fer una revista digital dedicada exclusivament a les relíquies dels sants? Què hi expliques?

En plena pandèmia, quan s'havia decretat el confinament, vaig proposar una mena de curs en línia sobre relíquies de sants. La quantitat i diversitat de persones interessades va evidenciar que hi havia interès pel tema. Mig any després, el setembre del 2020, em va semblar que donar un format concret a informacions que fins aleshores oferia disperses podia afavorir una certa fidelitat. La tecnologia actual facilita la confecció i distribució sense cap despesa important. La fórmula ha resultat positiva i més de quatre-cents subscriptors la reben gratuïtament.

»La revista va néixer amb dos objectius: constatar el culte i devoció a les relíquies de sants en els territoris de parla catalana i divulgar-ne la presència. Moltes vegades, en tractar el tema de les relíquies, se solen posar exemples de context geogràfic europeu, quan en tenim de ben a prop que ofereixen un valor semblant o major. En qualsevol cas, la proximitat física ens ha de permetre una identificació més intensa.

La devoció per les relíquies és present? Quantes relíquies pot haver-hi a Catalunya?

Les relíquies han format part, i encara en formen, del nucli de festes majors catalanes dels més varits tipus, des de petits pobles i entitats municipals a destacades ciutats: Ripoll reverencia sant Eudald, Camprodon honora sant Patllari, Vic recorda sant Miquel dels Sants, sant Celdoni i sant Ermenter venerats a Cardona, on van arribar les relíquies aviat farà 625 anys justos, les relíquies de sant Ramon Nonat, entre altres llocs, al seu santuari de la Segarra, l'interessantíssim *martyrium* amb les restes de sant Eudald a l'església de Santa Maria de Sorba, la casa natalícia i testimonis de sant Pere Claver a Verdú, les relíquies dels sants Felícola,

Urbici, Víctor i Zenó a Santa Maria de Serrateix. Mataró acompanya les «Santes» (Juliana i Semproniana), Manresa enalteix els Cossos Sants, Vilafranca del Penedès lloa sant Fèlix i Tarragona ovaciona el pas del braç de santa Tecla... En cadascun d'aquests llocs i en d'altres, les relíquies assumeixen la personalitat del sant i la transmeten als fidels, que el consideren patró i protector, i consegüentment ajuden a definir la seva identitat col·lectiva.

»Fer el recompte de les relíquies de sants venerades a Catalunya és una labor destinada a la inexactitud. La gran quantitat de parròquies del país, que s'acompanyen d'un culte antic, han preservat la veneració a relíquies de diversa procedència que, moltes vegades, responen a una veneració molt localitzada. A més, cal tenir present que els freqüents conflictes bèl·lics de temps passats, especialment la darrera guerra civil, han comportat la disminució o desaparició d'una devoció que ha deixat pocs testimonis. Sortosament, encara hi ha alguna possibilitat de recuperar aquests rastres, impedir-ne l'oblit i traspassar-los a les futures generacions.

Recerca del rostre de Déu

Romà Casanova, bisbe de Vic

En el cor de tota persona humana hi ha una dimensió religiosa impresa en el més pregon del cor: la recerca del rostre de Déu, encara que no sempre es faci de manera conscient. És el desassossec del cor que sant Agustí expressava amb una frase molt coneguda: «Ens vau fer, Senyor, per a vós i és inquiet el nostre cor fins que no reposi en vós» (*Confessions*, I,1,1). Per als cristians la recerca del rostre de Déu té un camí a recórrer, el qual no és cap altre que Jesucrist. Aleshores, el seguiment de Crist, propi de tot cristià, en raó del baptisme, és la resposta a la dimensió religiosa profunda de la persona humana, però amb una certesa: és Deu mateix qui, en Jesús, ve a la recerca de la humanitat per associar la profunda set de veritat, amor i bellesa del nostre cor.

Les monges contemplatives són sentinelles del matí que anuncien la sortida del sol que mai no es pon, Crist.

En el si de l'Església, l'Esperit suscita, ara com al llarg de tots els segles, la vida contemplativa; la vocació d'aquells homes i dones que, «cridats per Déu i enamorats d'ell, viuen la seva existència totalment orientats vers la recerca del seu rostre, desitjosos de trobar i contemplar Déu en el cor del món» (Francesc, *Vultum Dei quaerere*, 2). A la nostra diòcesi hi ha presència significativa de vida contemplativa femenina. L'eficàcia apostòlica que s'irradia des d'aquests monestirs de manera silenciosa i misteriosa ha de ser motiu d'agraïment al Senyor pel do d'aquesta realitat enmig nostre. La pregària d'aquestes dones —moltes joves—, juntament amb l'ofrena de la seva vida, són per al bé de tothom. No es perd mai l'oració i la donació, des del cor del món, que és la clausura, perquè estan amarades de l'amor, amb la característica pròpia de la maternitat espiritual. La joia i la profecia de la vida contemplativa arriben al cor de les persones de la manera més

inesperada. Amb paraules del Sant Pare diem a les monges: «L'Església us necessita com a fars que il·luminen el camí dels homes i dones del nostre temps» (ibídem, 6).

En temps d'urgència evangelitzadora hi ha una necessitat imperiosa de viure profundament l'essencial de la nostra existència cristiana, de tornar a les nostres arrels per a donar els fruits que brollen de la fe. Les monges contemplatives són torxes en la nit obscura del temps, quan les ideologies enfosqueixen la mirada de la realitat; i, al mateix temps, elles són sentinelles del matí que anuncien la sortida del sol que mai no es pon, Crist. La seva existència lliurada manté viva la profecia que el Regne de Déu és a prop nostre.

